

Місько В.Є., Савон К.В.
студентки 4 курсу
факультету правової політології та соціології
Національний університет «Одеська юридична академія»

ДІЯЛЬНІСТЬ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В ПОДОЛАННІ ПОЛІТИЧНОЇ КРИЗИ

Актуальність даної теми зумовлена високою суспільною необхідністю проаналізувати сутність поняття громадянського суспільства та його вплив на подолання політичної кризи. Осмислити його значимість при розвитку суспільства, задля покращення життя українців та процвітання нашої держави.

Дану проблематику досліджували такі вчені: В. Андрущенко, І. Забеліна, Д. Кіслова, Ю. Мацієвський, А. Романцова, А. Пахарева, Ю. Шайгородський.

Політична криза в Україні відрізняється перманентністю та довготривалістю, суперечливістю розвитку та систематичним загостренням під впливом зовнішніх та внутрішніх факторів [3]. Вітчизняні науковці наголошують на систематичній помилці, яку протягом усіх років незалежності України повторюють народні обранці - громадська думка недостатньо враховується й вивчається органами публічної влади. Державно-управлінські рішення не завжди відповідають проблемам та очікуванням суспільства. Під впливом досить негативного стереотипу складається оцінка громадянами України діяльності органів публічної влади. Від якості управлінських рішень, що ухвалюють державні службовці, часто залежить не тільки ефективність і результативність відповідної державної політики, але й рівень життя населення, здоров'я і добробут громадян. Особливістю сучасного етапу розвитку України є те, що не стільки громадянське суспільство відіграє роль фундатора держави, скільки сама держава виступає інструментом власної трансформації та формування громадянського суспільства.

Саме розвинене громадянське суспільство веде до сталого розвитку країни. Звідси стає зрозумілим, чому в періоди кризи, коли триває пошук умов стабільності і нових шляхів, формується загострена потреба в такого роду суспільному устрої. У вітчизняній науковій традиції поняття політичної кризи чітко не визначено. З одного боку, це «особливий стан у розвитку і функціонуванні політичної системи, передусім владних структур», що виникає внаслідок загострення суперечностей між суб'єктами політичного життя. Тобто криза є вторинним, похідним явищем від суперечностей і конфліктів. З іншого - стверджується, що криза означає «тимчасове призупинення» або припинення функціонування окремих елементів чи інститутів політичної системи. З цього погляду, криза є останньою фазою розвитку конфлікту, його кульмінацією, після подолання якої або конфлікт може бути вирішено, або ж руйнація набуває сильнішого характеру [2].

Виховання свідомості і громадської ініціативи, навиків відстоювання власних інтересів та ідей, роботи в публічному просторі, комунікацій, тобто всіма зацікавленими особами та установами, організаційне будівництво та питання лідерства - ось неповний перелік завдань, які будь-яка організація зобов'язана вирішити.

За інформацією Державної реєстраційної служби в Україні нараховувалося понад 50850 зареєстрованих організацій громадянського суспільства (ОГС). Ці організації здійснюють широкий спектр діяльності від спортивних, молодіжних об'єднань, бізнес асоціацій, організацій ветеранів, організацій, які опікуються питаннями культури та правами меншин, до благодійних фондів, правозахисник організацій, організацій із

захисту прав жінок, та організацій, що підтримують проведення політичних реформ. Однак, зазвичай, лише обмежена кількість зареєстрованих ОГС активно ведуть свою діяльність; багато інших відіграють досить пасивну роль. «Крім того, було знайдено кілька груп громадянського суспільства, що здійснюють свою громадську діяльність на добровільній основі без офіційної реєстрації. Багато зацікавлених сторін не бачать переваг у реєстрації своєї діяльності як формальної організації. Деякі з них вказують на можливі негативні наслідки чи утиски в майбутньому, як, наприклад, зазначив представник однієї громадської організації у Харкові» [1].

Після подій взимку 2013-2014 рр. з в Україні спостерігається підвищена громадянська активність. Це засвідчується такими трьома чинниками: раніше зареєстровані організації громадянського суспільства змінюють направленість своєї основної діяльності, щоб зосередитись виключно на наданні безпосередньої допомоги особам, які постраждали від конфлікту; по всій країні утворюються нові організації громадянського суспільства, зокрема, індивідуальні ініціативи громадян, які взяли на себе активну роль у захисті активістів та підтримці військовослужбовців Збройних сил України на сході; внутрішньо переміщені особи (ВПО) створюють нові організації для захисту своїх прав. Можемо спостерігати підвищену активність населення, та бажання активних змін у країні.

Щоб зрозуміти результативність діяльності громадянського суспільства звернемось до статистики ініціатив, а саме: встановлення діалогу в Одесі після інциденту 2 травня і діалог, проведений за сприяння організації «Простір гідності» між прихильниками Майдану та колишніми офіцерами «Беркуту» в Києві. У цих регіонах організації, які вже набули досвіду у налагодженні діалогу на місцевому рівні, висловлюють найбільше впевненості щодо успіху діалогу на місцевому та міжрегіональному рівнях та примирення. Деякі громадські організації повідомили, що їхні проекти з надання гуманітарної допомоги також включають розвиток діалогу. Наприклад, організації зі Львова та Харкова, які допомагають ВПО, зазначали, що вони роздають допомогу усім, хто її потребує, незалежно від політичних поглядів, - ця робота сприяє «гуманізації відносин» та надає конкретні можливості для встановлення діалогу. У Луганську молодіжна група висловила намір організувати соціальні заходи, щоб протидіяти розколу місцевої спільноти. Жіночі організації демонструють особливу зацікавленість у вивченні можливостей із залучення до процесів розвитку діалогу. Жіноча організація у Дніпропетровську висловила намір відновити свої колишні контакти з російськими жіночими групами, зокрема, з матерями солдатів у Росії. Жіночі організації в Івано-Франківську проявляють зацікавленість у встановленні контакту з людьми, що мешкають у східній частині країни, для обміну досвідом.

Активну роль у розбудові потенціалу громадянського суспільства з вирішення конфліктів відігравають міжнародні організації. Розвиток потенціалу повинен відбуватися через навчання та наставництво, а також шляхом передачі експертних знань громадським організаціям. Зокрема, співрозмовники висловлювали потребу у вивченні міжнародного гуманітарного права. Організації потребують також фінансової підтримки. Громадські організації сподіваються, що міжнародне співтовариство візьме на себе й інші функції, такі як моніторинг стану прав людини та організацію освітніх заходів у сфері прав людини, питання відповідальності державних органів, організація тренінгів на тему європейських цінностей, а також надання гуманітарної допомоги.

Тож, представники громадянського суспільства вважають, що з метою зниження напруженості і плекання відчуття єдності у громадах необхідно налагоджувати діалог на місцях і спрямовувати зусилля на примирення. На нашу думку, громадянське

суспільство є невід’ємною складовою при вирішенні політичної кризи в Україні.

Література

1. Зубар В. Роль сучасних суспільно-політичних рухів у розвитку української державності / В. Зубар // Українська національна ідея: реалії та перспективи розвитку. - 2014. - Вип. 26. - С. 65.
2. Мацієвський Ю. Деякі аспекти вивчення феномена кризи у політичних дослідженнях / Ю. Мацієвський // Політичний менеджмент. - 2008. - № 6. - Режим доступу: https://www.academia.edu/_Some_Apsects_of_the_Phenome
3. Пухкал О. Модернізація політичної системи України: державно- управлінський вимір / О. Пухкал // Державне управління та місцеве самоврядування : зб. наук. пр. - Дніпропетровськ : ДРІДУ НАДУ, 2010. - Вип. 3(6). Режим доступу: [http://www.dbuara.dp.ua/vidavnictvo/2010/2010_03\(6\)/1](http://www.dbuara.dp.ua/vidavnictvo/2010/2010_03(6)/1)